

Βρυξέλλες, 28.1.2014
COM(2014) 30 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

σχετικά με την εφαρμογή της σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2009, για τη δημιουργία ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με την εφαρμογή της σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2009, για τη δημιουργία ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Εισαγωγή.....	3
2.	Αποτελέσματα όσον αφορά τη διασφάλιση της ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση	4
2.1.	Μηχανισμοί διασφάλισης της ποιότητας σε επίπεδο συστημάτων ΕΕΚ.....	4
2.2.	Μηχανισμοί διασφάλισης της ποιότητας σε επίπεδο παρόχων ΕΕΚ.....	6
3.	Προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν.....	8
3.1.	Η συμβολή του EQAVET στη διαφάνεια της ΕΕΚ.....	8
3.2.	Διαχείριση	9
4.	Συμπεράσματα και επόμενα βήματα.....	10
4.1.	Συμπεράσματα της αξιολόγησης.....	10
4.2.	Συμπληρωματικά στοιχεία του EQAVET.....	10
4.3.	Πέρα από το EQAVET	12

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ευρώπη, για να βγει από την οικονομική κρίση, χρειάζεται έξυπνη ανάπτυξη¹, η οποία απαιτεί άτομα με καλύτερες δεξιότητες. Οι προβλέψεις του Cedefop επιβεβαιώνουν ότι η μεν ζήτηση για άτομα με χαμηλό επίπεδο δεξιοτήτων θα μειωθεί, η δε ζήτηση για δεξιότητες υψηλότερου επιπέδου θα αυξηθεί, ενώ η υψηλότερη ζήτηση θα αφορά άτομα μεσαίου επιπέδου δεξιοτήτων².

Στο πλαίσιο αυτό, η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) έχει καίριο ρόλο, όπως τονίστηκε σε μια σειρά πρόσφατων εγγράφων στρατηγικής της Επιτροπής. Παρά την ιδιαίτερη έμφαση που δόθηκε στην ΕΕΚ σε επίπεδο πολιτικής, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές προκλήσεις: αύξηση της ελκυστικότητάς της, ενίσχυση της μάθησης στον χώρο εργασίας, βελτίωση της σύνδεσης με την αγορά εργασίας, κατάρτιση αποτελεσματικότερου εκπαιδευτικού και επαγγελματικού προσανατολισμού, εφαρμογή προγραμμάτων για την επαγγελματική ανέλιξη των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών, και μεγαλύτερη αναγνώριση και διαφάνεια όσον αφορά τα μαθησιακά αποτελέσματα της ΕΕΚ μεταξύ των χωρών και μεταξύ διαφορετικών εκπαιδευτικών διαδρομών.

Η διασφάλιση της ποιότητας μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην αντιμετώπιση των εν λόγω προκλήσεων, ιδίως στην αντιμετώπιση της αναντιστοιχίας των δεξιοτήτων και στη βελτίωση της απασχολησιμότητας των νέων, ώστε να διαμορφωθεί επιτέλους κοινή αντίληψη ως προς την αριστεία στο πλαίσιο της ΕΕΚ. Αυτό θα διευκόλυνε την αμοιβαία αναγνώριση της μάθησης που έχει αποκτηθεί σε διάφορες χώρες και, έτσι, θα ήταν εφικτές η ενίσχυση της κινητικότητας και η καλύτερη ανταπόκριση στις οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις.

Η παρούσα έκθεση είναι η πρώτη έκθεση σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται όσον αφορά τη διασφάλιση της ποιότητας της ΕΕΚ στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μετά την έκδοση της σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, στις 18 Ιουνίου 2009, για τη δημιουργία ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση³ (στο εξής «σύσταση EQAVET»). Συνοψίζει την πείρα που αποκτήθηκε και παρουσιάζει τις προτάσεις της Επιτροπής για την περαιτέρω πορεία.

Η σύσταση EQAVET θεσπίζει ένα μέσο αναφοράς που θα βοηθήσει τα κράτη μέλη να προωθούν και να παρακολουθούν τη συνεχή βελτίωση των συστημάτων ΕΕΚ. Το πλαίσιο αναμένεται ότι θα βελτιώσει την ποιότητα της ΕΕΚ και θα αυξήσει τη διαφάνεια και τη συνεκτικότητα των εξελίξεων της πολιτικής ΕΕΚ στα κράτη μέλη, προωθώντας έτσι την αμοιβαία εμπιστοσύνη, την κινητικότητα των εργαζομένων και των εκπαιδευομένων, καθώς και τη διά βίου μάθηση.

Το πλαίσιο περιλαμβάνει κύκλο τεσσάρων σταδίων (σχεδιασμός, υλοποίηση, αξιολόγηση και επανεξέταση)· κάθε στάδιο πλαισιώνεται από κριτήρια ποιότητας και ενδεικτικούς περιγραφικούς δείκτες⁴, που πρέπει να εφαρμόζονται στο επίπεδο του συστήματος ΕΕΚ, των παρόχων του και των φορέων που χορηγούν τους σχετικούς τίτλους. Το εν λόγω πλαίσιο

¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Μια ισχυρότερη ευρωπαϊκή βιομηχανία για την ανάπτυξη και την οικονομική ανάκαμψη», COM(2012) 582 τελικό της 10.10.2012.

² Cedefop, «Roads to recovery: three skill and labour market scenarios for 2025», Ιούνιος 2013.

³ ΕΕ C 155 της 8.7.2009, σ. 1.

⁴ Ενδεικτικά, για το στάδιο του σχεδιασμού σε επίπεδο συστήματος, οι περιγραφικοί δείκτες παρέχουν ορόσημα: π.χ. περιγράφουν τους μακροπρόθεσμους και μεσοπρόθεσμους στόχους του συστήματος ΕΕΚ σε διαβούλευση με τους ενδιαφερομένους, καθορίζουν στόχους και δείκτες παρακολούθησης και προσδιορίζουν τις ανάγκες κατάρτισης.

παρέχει συστηματική προσέγγιση όσον αφορά την ποιότητα και δίνει μεγάλη έμφαση στην παρακολούθηση και στη βελτίωση της ποιότητας, συνδυάζοντας την εσωτερική και την εξωτερική αξιολόγηση, την επανεξέταση και άλλες διαδικασίες βελτίωσης, με τη συνδρομή μετρήσιμων στοιχείων και ποιοτικής ανάλυσης.

Το πλαίσιο θα πρέπει να θεωρείται «εργαλειοθήκη», από την οποία οι διάφοροι χρήστες μπορούν να επιλέγουν τα στοιχεία που κρίνουν καταλληλότερα για τα δικά τους συστήματα. Οι προτεινόμενοι δείκτες που θα μετρούν τη βελτίωση της ποιότητας της ΕΕΚ αφορούν στοιχεία όπως τις επενδύσεις στην κατάρτιση εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών, τη συμμετοχή, την ολοκλήρωση και το ποσοστό εξεύρεσης εργασίας σε προγράμματα ΕΕΚ, τη χρήση των δεξιοτήτων που έχουν αποκτηθεί στον χώρο εργασίας, το ποσοστό ανεργίας, την επικράτηση ευάλωτων ομάδων, τους μηχανισμούς για τον καθορισμό των αναγκών κατάρτισης στην αγορά εργασίας και τα συστήματα που χρησιμοποιούνται για την προώθηση της πρόσβασης στην ΕΕΚ.

Η σύσταση καλούσε τα κράτη μέλη να καταρτίσουν μια εθνική προσέγγιση με στόχο τη βελτίωση των συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας σε εθνικό επίπεδο, να ορίσουν ένα εθνικό σημείο αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας και να συμμετάσχουν στο ευρωπαϊκό δίκτυο (δίκτυο EQAVET).

2. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

2.1. Μηχανισμοί διασφάλισης της ποιότητας σε επίπεδο συστημάτων ΕΕΚ

Η αριστεία ΕΕΚ σε επίπεδο συστήματος προϋποθέτει μια στρατηγική για τη συνεχή ανάπτυξη των δεξιοτήτων, με στόχο τα μαθησιακά αποτελέσματα υψηλής ποιότητας, την κινητικότητα, την αμοιβαία αναγνώριση και τη διαπερατότητα, καθώς και την εφαρμογή τεκμηριωμένων πολιτικών οι οποίες να βελτιώνουν την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα του συστήματος. Επιπλέον, συνεπάγεται τη συνεργασία, τη συνεπένδυση και την ενσωμάτωση της ΕΕΚ στο γενικό σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης⁵.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξήγαγε η Γραμματεία του EQAVET⁶ και τα αποτελέσματα της εξωτερικής αξιολόγησης⁷, περισσότερες από 20 χώρες έχουν ενοποιήσει τις προσεγγίσεις τους όσον αφορά τη διασφάλιση της ποιότητας, ενώ το EQAVET συνέβαλε άμεσα στη διαμόρφωση των εθνικών συστημάτων σε 14 χώρες [BG, CZ, EL, HU, HR, MT, RO, FYROM, και BE (γαλλόφωνες περιοχές), ES, IT, LV, LT και SI, όπου οι μεταρρυθμίσεις βρίσκονται σε εξέλιξη]. Οι περισσότερες προσεγγίσεις καλύπτουν τόσο την αρχική ΕΕΚ⁸ όσο και τη συνεχή ΕΕΚ⁹ και, ιδίως, τα σχετικά ιδρύματα που λαμβάνουν κρατική χρηματοδότηση. Ορισμένες χώρες ακολουθούσαν ήδη συμβατές προσεγγίσεις EQAVET και, ως εκ τούτου, δεν χρειάστηκε να τις τροποποιήσουν σημαντικά.

⁵ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, SWD(2012) 375 της 20.11.2012, σ. 38.

⁶ EQAVET, «Supporting the implementation of the European quality assurance reference framework: Results of the EQAVET Secretariat Survey», 2012, σ. 20. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο της Γραμματείας του EQAVET, <http://www.eqavet.eu/gns/what-we-do/annual-forum.aspx>

⁷ ICF GHK, «Evaluation of implementation of EQAVET Final report» (τελική έκθεση για την αξιολόγηση της εφαρμογής του EQAVET, στο εξής «εξωτερική αξιολόγηση») 2013 σ. 51.

⁸ Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση που πραγματοποιείται στο αρχικό εκπαιδευτικό σύστημα, συνήθως πριν από την είσοδο στο επαγγελματικό βίο· ο ορισμός αυτός εμπνέεται από το έγγραφο του Cedefop με τίτλο «Terminology of European education and training policy», Υπηρεσία Εκδόσεων, Λουξεμβούργο, 2008.

⁹ Εκπαίδευση ή κατάρτιση μετά την αρχική εκπαίδευση και κατάρτιση, ή μετά την είσοδο στον επαγγελματικό βίο, Cedefop, idem.

Σήμερα, τα περισσότερα εθνικά συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ΕΕ έχουν πρότυπα ποιότητας για τους παρόχους ΕΕΚ¹⁰, τα οποία χρησιμοποιούνται, κατά κύριο λόγο, ως προϋπόθεση χρηματοδότησης και πιστοποίησης και/ή απαιτούνται στο πλαίσιο της νομοθεσίας.

Σχεδόν όλα τα κράτη μέλη συλλέγουν στοιχεία με στόχο να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των συστημάτων τους και έχουν καταρτίσει για τον σκοπό αυτό κατάλληλες μεθοδολογίες συλλογής δεδομένων, π.χ. ερωτηματολόγια και δείκτες/μετρήσιμα στοιχεία. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει αυτομάτως ότι οι διαδικασίες επανεξετάζονται τακτικά και ότι καταρτίζονται σχέδια δράσης για αλλαγές, αφού, όπως προκύπτει από την έρευνα, μόνο το ένα τρίτο περίπου των χωρών διενεργούν πάντα τακτικές αξιολογήσεις και εκπονούν σχέδια δράσης. Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα κράτη μέλη δημοσιεύουν στοιχεία σχετικά με τα αποτελέσματα των διαθέσιμων αξιολογήσεων¹¹.

Όσον αφορά τη χρήση των δεικτών, οι πρακτικές μεταξύ των χωρών διαφέρουν σημαντικά. Ενώ ορισμένοι δείκτες φαίνεται να χρησιμοποιούνται από την πλειονότητα των κρατών μελών (π.χ. ποσοστό συμμετοχής και ολοκλήρωσης των προγραμμάτων ΕΕΚ), άλλοι βασικοί δείκτες αποτελεσμάτων, όπως «η χρήση των δεξιοτήτων στον χώρο εργασίας» ή «το μερίδιο απασχολούμενων εκπαιδευομένων σε ορισμένη χρονική στιγμή μετά την ολοκλήρωση της κατάρτισης» χρησιμοποιούνται λιγότερο, παρά το γεγονός ότι θα μπορούσαν να παράσχουν καίρια στοιχεία για τη διασφάλιση καλύτερης ανταπόκρισης στις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Σε γενικές γραμμές, οι μεγαλύτερες δυσκολίες κατά τη συλλογή στοιχείων αφορούν αυτούς τους δείκτες.

Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα μεταξύ των εθνικών σημείων αναφοράς για το EQAVET, το 75 % θα θεωρούσε χρήσιμο να αυξηθεί η συνεργασία της ΕΕ, προκειμένου να διαμορφωθούν συνθήκες συγκριτικής αξιολόγησης, με τη χρήση ενός ή περισσότερων δεικτών EQAVET¹².

Στην ίδια έρευνα επισημαίνει ότι οι ενδεικτικοί περιγραφικοί δείκτες EQAVET χρησιμοποιούνται για τη διαχείριση της ποιότητας σε 22 συστήματα αρχικής ΕΕΚ. Η εξωτερική αξιολόγηση αναφέρει τη δυσκολία που παρουσιάζει η σύγκριση των εθνικών μέτρων διασφάλισης της ποιότητας με τους περιγραφικούς δείκτες του EQAVET, επειδή οι εν λόγω περιγραφικοί δείκτες είναι πολύ γενικοί και, συχνά, αφορούν παραμέτρους που δεν καλύπτονται από ειδικά μέτρα διασφάλισης της ποιότητας, αλλά εμφανίζονται περισσότερο σε πολιτικές για την ΕΕΚ και σε προσεγγίσεις για τη χάραξη πολιτικής¹³. Ωστόσο, αυτή η συνολική προσέγγιση διευκολύνει τη μεταστροφή από την προσέγγιση της «εργαλειοθήκης» προς μια νοοτροπία βελτίωσης της ποιότητας.

Το σύστημα ΕΕΚ υψηλής ποιότητας διευκολύνει επίσης τη συνεχή ανάπτυξη δεξιοτήτων, την κινητικότητα και τη διαπερατότητα μεταξύ της ΕΕΚ και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Περίπου οι μισές χώρες ισχυρίζονται ότι η διασφάλιση της ποιότητας στα συστήματά τους ΕΕΚ πράγματι βοηθά στην απόκτηση πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση μέσω διαφορετικών μηχανισμών: τα προσόντα ΕΕΚ εξασφαλισμένης ποιότητας είτε αναγνωρίζονται ως τυπικά προσόντα για την είσοδο στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (π.χ. ΙΕ, ΝΛ) είτε έχουν διττή σημασία, τόσο εκπαιδευτική όσο και επαγγελματική (π.χ. ΡΤ). Ωστόσο, αυτό τονίζει επίσης το γεγονός ότι, σε πολλές χώρες, η διαπερατότητα παραμένει απλώς στόχος και ότι πρέπει να καταβληθούν σημαντικές προσπάθειες για να γίνει πραγματικότητα.

¹⁰ Έρευνα της Γραμματείας του EQAVET, ό.π., σ. 29.

¹¹ Ibid, σ. 68: BE (ολλανδόφωνες περιοχές), BG, DK, DE, EE, IE, ES, LV, LT, NL, AT, PL, RO, SK, FI, SE, UK και HR.

¹² Έρευνα της Γραμματείας του EQAVET, ό.π., κεφάλαιο 5.

¹³ Εξωτερική αξιολόγηση, ό.π., σ. 32.

Η συντριπτική πλειονότητα των χωρών έχει θεσπίσει μηχανισμούς και διαδικασίες για τον προσδιορισμό των αναγκών κατάρτισης στην αρχική ΕΕΚ (ΑΕΕΚ) και οι περισσότερες από αυτές εφαρμόζουν τέτοιους μηχανισμούς και για τη συνεχή ΕΕΚ (ΣΕΕΚ)¹⁴. Ωστόσο, απαιτείται διεξοδική ανάλυση ώστε να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα αυτών των συστημάτων, οι συνέργειές τους με το πανόραμα δεξιοτήτων στην ΕΕ¹⁵, καθώς και το κατά πόσον η συμμετοχή του επαγγελματικού τομέα (ιδίως των επαγγελματικών οργανώσεων και των επιχειρήσεων) συντελείται με συνεργατικό/διαβουλευτικό τρόπο¹⁶, αφού αυτό έχει αποδειχθεί ότι είναι σημαντικό για τον σχεδιασμό προσόντων υψηλής ποιότητας που να βασίζονται στα μαθησιακά αποτελέσματα και να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

2.2. Μηχανισμοί διασφάλισης της ποιότητας σε επίπεδο παρόχων ΕΕΚ

Τόσο η υποστήριξη της μάθησης και οι εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές υψηλής ποιότητας, όσο και η αποτελεσματική ηγεσία που ασκείται από ειδικευμένο εκπαιδευτικό ηγέτη αποτελούν σημαντικούς παράγοντες· ωστόσο, οι πάροχοι ΕΕΚ εξασφαλίζουν με μεγαλύτερη επιτυχία εξαιρετική ΕΕΚ ακόμα και όταν υπάρχουν στρατηγικές διασυνδέσεις και δικτύωση με την ευρύτερη οικονομική κοινότητα σε περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο¹⁷.

Οι περισσότερες χώρες είτε έχουν είτε πρόκειται να θεσπίσουν κοινό πλαίσιο για τη διασφάλιση της ποιότητας των παρόχων ΕΕΚ, συμβατό με το ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας στην ΕΕΚ. Σχεδόν όλες οι χώρες διενεργούν εκ του νόμου εξωτερική αξιολόγηση των παρόχων ΕΕΚ, ενώ 22 χώρες¹⁸ απαιτούν από τους παρόχους ΕΕΚ να εφαρμόζουν εσωτερικούς μηχανισμούς διασφάλισης της ποιότητας, και σε άλλες έξι χώρες [BE (γαλλόφωνες περιοχές), BG, FR, IT, LT και SK] αυτό είναι προαιρετικό, αλλά συνιστάται.

Η συνηθέστερη μορφή εξωτερικής αξιολόγησης είναι η επιθεώρηση. Κατά κανόνα, πρόκειται για υπηρεσίες επιθεώρησης σχολείων, που καλύπτουν τόσο την ΑΕΕΚ όσο και τη γενική εκπαίδευση. Υπάρχουν και άλλες μορφές εξωτερικής αξιολόγησης, αλλά αυτές εφαρμόζονται κυρίως στη ΣΕΕΚ και σπανιότερα στην ΑΕΕΚ. Για παράδειγμα, ορισμένα ομόσπονδα κράτη της Γερμανίας απαιτούν από τους παρόχους να εφαρμόζουν συστήματα διαχείρισης της ποιότητας, όπως το Q2E, το EFQM, το QZS ή το ISO 9001. Η Μάλτα απαιτεί από τους παρόχους να υποβάλλονται σε ελέγχους ποιότητας από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες. Ορισμένες χώρες έχουν ειδικούς οργανισμούς για τη διασφάλιση της ποιότητας ή την αξιολόγηση: π.χ. στη Φλαμανδική Κοινότητα του Βελγίου, ο οργανισμός για τη διασφάλιση της ποιότητας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση καλύπτει το σύνολο της εκπαίδευσης και της κατάρτισης εκτός από την τριτοβάθμια εκπαίδευση· το δανικό ινστιτούτο αξιολόγησης καλύπτει το σύνολο του εκπαιδευτικού συστήματος· και στην Ισπανία υπάρχει το εθνικό ινστιτούτο για την αξιολόγηση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

Σε πολλές χώρες η νομοθεσία υποχρεώνει τους παρόχους ΕΕΚ να αξιολογούν συστηματικά τις δραστηριότητές τους, καθώς και την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της κατάρτισης που παρέχουν. Όσον αφορά τις BG, HR, CZ, DK, EE, HU, RO, SI και SK, αυτό περιλαμβάνει υποχρεωτικές εκθέσεις αυτοαξιολόγησης και σχέδια βελτίωσης που

¹⁴ Έρευνα της Γραμματείας του EQAVET, ό.π., σ. 61 και 72.

¹⁵ Βλ. <http://euskillsparorama.ec.europa.eu/>.

¹⁶ Διάφορα ερευνητικά έργα του ΠΠ 7 αφορούσαν τη ΣΕΕΚ και την εκπαίδευση ενηλίκων. Βλ. «Adult and continuing education in Europe. Using public policy to secure a growth in skills», Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2013.

¹⁷ SWD(2012) 375, ό.π., σ. 38.

¹⁸ AT, BE (ολλανδόφωνες περιοχές), CY, CZ, DK, EE, FI, HU, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, UK, HR, IC και FYROM, Έρευνα της Γραμματείας του EQAVET, ό.π., σ. 24.

λειτουργούν ως βάση για τις εξωτερικές αξιολογήσεις. Η αυτοαξιολόγηση, αν και δεν είναι υποχρεωτική, χρησιμοποιείται ευρέως από τους παρόχους ΑΕΕΚ στην Αυστρία.

Ένα βασικό επιχείρημα για την αυτοαξιολόγηση σε επίπεδο παρόχων είναι η ανάπτυξη ενός πνεύματος ποιότητας στα ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Υπάρχουν επίσης θετικές συνέπειες όσον αφορά τη λογοδοσία και τη διαχείριση των παρόχων ΕΕΚ, οι οποίοι καθίστανται υπεύθυνοι για την παροχή ποιοτικών αποτελεσμάτων. Δεδομένου ότι το πεδίο κάθε παρόχου ΕΕΚ είναι διαφορετικό, η αυτοαξιολόγηση δίνει τη δυνατότητα σε κάθε οργανισμό να διαμορφώσει το πλαίσιο και τη δέσμη μέτρων που ανταποκρίνονται στο πεδίο του και στην πραγματικότητα.

Υπάρχει μεγάλη ποικιλία πρακτικών ως προς την εσωτερική αξιολόγηση στα κράτη μέλη. Ορισμένες χώρες απαιτούν από τους παρόχους ΕΕΚ να εστιάζουν την εσωτερική αξιολόγηση σε συγκεκριμένους τομείς δραστηριοτήτων. Άλλες χώρες δεν παρέχουν καμία καθοδήγηση σχετικά με τον ενδεδειγμένο τρόπο διασφάλισης της ποιότητας, ενώ αρκετές χώρες έχουν εγχειρίδια, μεθοδολογίες ή δικτυακούς τόπους για την υποστήριξη της εν λόγω διαδικασίας¹⁹. Ορισμένες χώρες εφαρμόζουν κάποια μορφή αξιολόγησης από ομοτίμους ή αλληλοδιδασκαλίας μεταξύ των παρόχων ΕΕΚ, η οποία, στις περισσότερες περιπτώσεις, βασίζεται σε ευρωπαϊκή μεθοδολογία που έχει αναπτυχθεί σύμφωνα με ένα έργο Leonardo da Vinci²⁰.

Σε γενικές γραμμές, οι πάροχοι ΕΕΚ τείνουν να χρησιμοποιούν λιγότερο τους περιγραφικούς δείκτες σε σύγκριση με αυτό που συμβαίνει σε επίπεδο συστήματος²¹. Οι πάροχοι ΕΕΚ υποβάλλονται συχνά σε διαδικασίες πιστοποίησης²² και σε διαδικασίες εξωτερικής ή εσωτερικής αξιολόγησης, αλλά δεν συνηθίζεται η εκτεταμένη χρήση του κύκλου EQAVET. Αυτό αποδεικνύει ότι εξακολουθεί να υπάρχει περιθώριο βελτίωσης όσον αφορά την επίτευξη του επιπέδου των παρόχων ΕΕΚ, ιδίως μέσω παραγόντων διαμόρφωσης της κοινής γνώμης. Υπό την έννοια αυτή, τα έργα EQAVET θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν ως ορθές πρακτικές. Για παράδειγμα, το σχέδιο της Μάλτας για τη διασφάλιση της ποιότητας της ΕΕΚ είχε ως αποτέλεσμα τη σύνταξη κατευθυντήριων γραμμών προς τα ιδρύματα ΕΕΚ για την εφαρμογή των δεικτών. Επιπλέον, ένα ολλανδικό έργο ανέπτυξε μια προσέγγιση από κάτω προς τα πάνω όσον αφορά τη διασφάλιση της ποιότητας σε συνεργασία με τους παρόχους ΕΕΚ και προώθησε ένα πνεύμα ποιότητας²³.

Σημαντική πρόκληση για τη διασφάλιση της ποιότητας είναι η διάσταση της μάθησης στον χώρο εργασίας. Συχνά, η κατάρτιση των επιμορφωτών δεν είναι εξασφαλισμένη και, συνήθως, οι σχετικές πληροφορίες είναι ανεπαρκείς.

Το κριτήριο, οι περιγραφικοί δείκτες και οι δείκτες EQAVET δεν παρέχουν ειδική καθοδήγηση για τη διασφάλιση της ποιότητας όσον αφορά τη μάθηση στον χώρο εργασίας. Η σχετική αυτή αδυναμία αποκαταστάθηκε, σε πολιτικό επίπεδο, με την ανακοίνωση της Μπριζ, που καλούσε τις συμμετέχουσες χώρες να διαμορφώσουν, έως το 2015, ένα κοινό πλαίσιο διασφάλισης της ποιότητας για τους παρόχους ΕΕΚ, το οποίο θα εφαρμόζεται και σε συναφείς δραστηριότητες μάθησης στον χώρο εργασίας και θα είναι συμβατό με το

¹⁹ Εξωτερική αξιολόγηση, ό.π., σ. 25.

²⁰ <http://www.peer-review-education.net/>

²¹ Έρευνα της Γραμματείας του EQAVET, ό.π., σ. 104.

²² Στο παρόν έγγραφο, ο όρος «πιστοποίηση» έχει την έννοια της «εκπαιδευτικής πιστοποίησης» και όχι την έννοια της «διαπίστευσης», όπως στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 765/2008.

²³ Βλ. <http://eqavetprojects.eu/>

EQAVET²⁴. Το δίκτυο EQAVET δημιούργησε μια ομάδα εργασίας και, επί του παρόντος, καταρτίζει τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές.

3. ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΟΥΝ

Η έρευνα και η εξωτερική αξιολόγηση του EQAVET δείχνουν ότι ορισμένα χαρακτηριστικά του EQAVET είναι βαθιά ριζωμένα στο πνεύμα διασφάλισης της ποιότητας που έχουν τα κράτη μέλη. Ωστόσο, εξακολουθεί να υπάρχει σημαντικό περιθώριο βελτίωσης όσον αφορά την επίτευξη κοινής αντίληψης, η οποία θα διευκόλυνε αισθητά την αμοιβαία αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων και θα αύξανε την κινητικότητα.

3.1. Η συμβολή του EQAVET στη διαφάνεια της ΕΕΚ

Το γεγονός ότι δεν αξιοποιείται ακόμα πλήρως το δυναμικό του EQAVET για τους σκοπούς της διαφάνειας –με τη στήριξη της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, της κινητικότητας μεταξύ των χωρών και της διά βίου μάθησης– μπορεί να γίνει αντιληπτό από την περιορισμένη συνέργεια με τα ευρωπαϊκά εργαλεία που έχουν σχεδιαστεί ειδικά για τη διαφάνεια των επαγγελματικών προσόντων και των δεξιοτήτων: το ευρωπαϊκό πλαίσιο για τα επαγγελματικά προσόντα (ΕΠΕΠ)²⁵, το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων στην ΕΕΚ (ECVET)²⁶ και το ευρωπαϊκό βιβλιάριο κατάρτισης Europass²⁷, τα οποία εστιάζονται στα αποτελέσματα της μαθησιακής διαδικασίας, δηλ. στις γνώσεις και στις δεξιότητες που αποκτήθηκαν. Ενώ η ποιότητα των αποτελεσμάτων είναι το τελικό κριτήριο της απόφασης σχετικά με την ποιότητα των ευκαιριών μάθησης, στην ουσία η συγκεκριμένη πτυχή δεν εξετάζεται από το EQAVET, το οποίο δεν καλύπτει ειδικά τη διασφάλιση της ποιότητας του σχεδιασμού, της αξιολόγησης και της πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων, αν και η σύσταση προβλέπει ότι το πλαίσιο θα πρέπει να εφαρμόζεται και στο επίπεδο απόκτησης των εν λόγω προσόντων. Αυτό, συνηγορεί υπέρ της ανάγκης για στενότερη σχέση με τα πλαίσια επαγγελματικών προσόντων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Υπάρχουν ρυθμίσεις που διευκολύνουν την αμοιβαία αναγνώριση στον τομέα της ΕΕΚ (διεθνείς πιστοποιήσεις για ορισμένα επαγγέλματα) και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (δίκτυα ENIC/NARIC). Ωστόσο, είναι σαφές ότι οι ρυθμίσεις αυτές δεν έχουν ωριμάσει ακόμα. Ένας άλλος πιθανός τομέας ανάπτυξης θα μπορούσε να είναι η στενότερη διασύνδεση μεταξύ του EQAVET και του ECVET. Πράγματι, ένας από τους αρχικούς στόχους του EQAVET ήταν να στηρίξει τη δημιουργία του ECVET. Ωστόσο, ελάχιστες μόνο χώρες έχουν αναπτύξει συστήματα μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων ΕΕΚ (FI, IE, UK, EE, SE, SL και LU, IT για την ΑΕΕΚ)²⁸, ενώ το ECVET εξακολουθεί να βρίσκεται, στις περισσότερες χώρες, στο στάδιο της ανάπτυξης²⁹.

Το θέμα της κινητικότητας μεταξύ εκπαιδευτικών επιμέρους τομέων έχει καιρική σημασία. Η δυνατότητα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (διαπερατότητα) αποτελεί σημαντικό στοιχείο για την ελκυστικότητα της ΕΕΚ και για την επιδίωξη αριστείας στο συγκεκριμένο πλαίσιο. Ως προς αυτό, εξακολουθούν να υπάρχουν σήμερα περιθώρια ανάπτυξης. Τα

²⁴ Βλ. Ανακοίνωση της Μπρίζ για τη βελτίωση της ευρωπαϊκής συνεργασίας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, 7.12.2010, στρατηγικός στόχος 2β.

²⁵ Σύσταση 2008/С 111/01 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008 (ΕΕ С 111 της 6.5.2008, σ. 1).

²⁶ Σύσταση 2009/С 155/02 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2009 (ΕΕ С 155 της 8.7.2009, σ. 11).

²⁷ Απόφαση αριθ. 2241/2004/ΕΚ (ΕΕ L 390 της 31.12.2004, σ. 6).

²⁸ EQAVET, Serban Iosifescu, «Quality assurance procedures in the processes of certification, curricula setting, accreditation and training of trainers in European VET systems», 2011.

²⁹ Cedefop, «Trends in VET policy in Europe 2010-12», 2012, σ. 59.

ευρωπαϊκά πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές (ESG) για τη διασφάλιση της ποιότητας στον τομέα της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης³⁰ περιλαμβάνουν κοινές αρχές, αλλά επιτρέπουν την εφαρμογή διαφορετικών επιχειρησιακών προσεγγίσεων και απαιτούν ελάχιστο συντονισμό μεταξύ των εργαλείων. Ωστόσο, ο διάλογος και η συνεργασία αυξήθηκαν πρόσφατα με τη διοργάνωση αρκετών κοινών εκδηλώσεων. Στο παράρτημα 3 του ΕΠΕΠ προτείνονται κοινές αρχές διασφάλισης της ποιότητας τόσο για την τριτοβάθμια εκπαίδευση όσο και για την ΕΕΚ, αλλά δεν περιλαμβάνεται ρητή αναφορά ούτε στα ESG ούτε στο EQAVET³¹.

Η επαρκής ανάπτυξη του μοντέλου του EQAVET –ενδεχομένως, με μεγαλύτερη έμφαση στην ποιότητα των μαθησιακών αποτελεσμάτων– είναι ένα μέτρο που προτείνει η ευρωπαϊκή ομάδα εργασίας για την ποιότητα στην εκπαίδευση ενηλίκων (άρα και στη συνεχή ΕΕΚ), με πρωταρχικό στόχο τη διασφάλιση της ποιότητας της διά βίου μάθησης σε πιο μακροπρόθεσμη βάση³².

3.2. Διαχείριση

Ενώ η σύσταση EQAVET ζητεί τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου διασφάλισης της ποιότητας, η δομή διαχείρισης σε ευρωπαϊκό επίπεδο φαίνεται να αποτελείται κυρίως από εκπροσώπους του τομέα της αρχικής ΕΕΚ. Όταν πρόκειται για εθνικές δομές διαχείρισης, η έρευνα της Γραμματείας του EQAVET επισημαίνει την ανάγκη να εξασφαλιστεί βελτιωμένη και διαρκής συμμετοχή ορισμένων κατηγοριών ενδιαφερομένων, ιδίως των εκπαιδευόμενων, του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, των εργοδοτών και των παραγόντων της αγοράς εργασίας, καθώς και των περιφερειακών και τοπικών αρχών.

Στον βαθμό που το EQAVET συνέβαλε στην καλύτερη διασφάλιση της ποιότητας στα εθνικά συστήματα ΕΕΚ, διευκόλυνε επίσης την επικοινωνία και την ανταλλαγή μεταξύ των συστημάτων αυτών και, παράλληλα, προώθησε τη συνεκτικότητα των εξελίξεων της ΕΕΚ στις διάφορες χώρες. Αυτό συμβάλλει, σε κάποιο βαθμό, στην επίτευξη του γενικού στόχου, ο οποίος έγκειται στην προώθηση της διαφάνειας και της συνεκτικότητας των εξελίξεων όσον αφορά την πολιτική για την ΕΕΚ μεταξύ των κρατών μελών.

Ωστόσο, αυτό δεν είχε ως αποτέλεσμα εύκολα συγκρίσιμες περιγραφές των εθνικών μέτρων για τη διασφάλιση της ποιότητας, που συχνά δεν παρουσιάζονται σε πλήρη έγγραφα και δεν ακολουθούν αναγκαστικά τη διάρθρωση του EQAVET. Οι χώρες περιγράφουν κυρίως τα συστήματά τους για τη διασφάλιση της ποιότητας παραπέμποντας στην εσωτερική και την εξωτερική αξιολόγηση των παρόχων ΕΕΚ, στην αξιολόγηση σε επίπεδο συστήματος με σκοπό τη χάραξη πολιτικής, καθώς και στην ποιότητα του σχεδιασμού και της απόκτησης των επαγγελματικών προσόντων.

Ως έναν βαθμό, αυτό οφείλεται στην ευέλικτη προσέγγιση της σύστασης EQAVET, η οποία επιτρέπει στις χώρες και στους παρόχους ΕΕΚ να επιλέγουν εργαλεία και στοιχεία από ένα ευρύτερο φάσμα και να τα προσαρμόζουν. Αυτό, αν και έχει αποδειχτεί αποτελεσματικό για τη διάδοση της χρήσης των συγκεκριμένων εργαλείων, δεν οδήγησε στη διακρατική έγκριση

³⁰ ENQA, «European Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area», 2005.

³¹ Αν και, τότε, δεν υπήρχε ακόμα το EQAVET με τη σημερινή του μορφή, εφαρμοζόταν ήδη ένα κοινό πλαίσιο διασφάλισης της ποιότητας για την ΕΕΚ.

³² Τελική έκθεση της θεματικής ομάδας εργασίας για την ποιότητα στην εκπαίδευση ενηλίκων. Πρβλ. την παράλληλη μελέτη για την ποιότητα στην εκπαίδευση ενηλίκων, http://ec.europa.eu/education/adult/doc/qualityannex_en.pdf.

μιας κοινής προσέγγισης για την περιγραφή των μέτρων διασφάλισης της ποιότητας και των εξελίξεων στον τομέα της ΕΕΚ.

Η απευθείας χρήση του EQAVET ως στοιχείου αναφοράς για την περιγραφή των εθνικών μέτρων μπορεί επίσης να αποδειχθεί δυσχερής, επειδή το EQAVET προτείνει διαφορετική ορολογία για την ποιότητα τόσο στο επίπεδο του συστήματος ΕΕΚ όσο και στο επίπεδο των παρόχων της ΕΕΚ³³. Αυτό δεν αντιστοιχεί στην πρακτική που ακολουθείται σε εθνικό επίπεδο, όπου ένα κλασικό μέτρο, όπως οι επιθεωρήσεις, μπορεί να αφορά τόσο το σύστημα όσο και τον μεμονωμένο πάροχο.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ

4.1. Συμπεράσματα της αξιολόγησης

Οι προβληματισμοί που παρουσιάστηκαν στις προηγούμενες ενότητες μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- Το EQAVET συνέβαλε στην προώθηση ενός πνεύματος ποιότητας στο πλαίσιο της ΕΕΚ στις ευρωπαϊκές χώρες, καθώς και στην πρακτική εφαρμογή του, πρωτίστως μέσω της κατάρτισης επιχειρησιακών μέτρων για την ποιότητα στο πλαίσιο του δικτύου EQAVET³⁴.
- Ωστόσο, αυτά τα μέτρα εστιάστηκαν στην παροχή (κυρίως αρχικής και εν μέρει συνεχούς) ΕΕΚ στα εκπαιδευτικά ιδρύματα, και ιδίως στα σχολεία, με λιγότερο αισθητό αντίκτυπο στη μάθηση στον χώρο εργασίας και στη μη τυπική μάθηση (η οποία αποτελεί το μεγαλύτερο μέρος της συνεχούς ΕΕΚ, αλλά θα μπορούσε επίσης να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην αρχική ΕΕΚ σε διπλά συστήματα).
- Η ευέλικτη προσέγγιση του EQAVET, που παρέχει εργαλεία προς επιλογή και προσαρμογή, διευκόλυνε τη χρήση του αλλά, ταυτόχρονα, μείωσε τις δυνατότητές του ως κοινού γλωσσικού και εννοιολογικού πλαισίου μεταξύ των χωρών.

Ως εκ τούτου, ανακύπτει η αδήριτη ανάγκη να αυξηθεί η συνεργασία με άλλα ευρωπαϊκά μέσα για τη διασφάλιση της ποιότητας και τη διαφάνεια.

Το EQAVET εφαρμόζει ένα πλαίσιο αναφοράς που επιτρέπει την ευέλικτη χρήση. Μπορεί να διερευνηθεί ο βαθμός στον οποίο η διάσταση του πλαισίου είναι αναγκαία για την κατάρτιση κριτηρίων ποιότητας, περιγραφικών δεικτών και δεικτών, αφού η χρήση τους είναι, ούτως ή άλλως, ευέλικτη. Θα μπορούσε να ληφθεί υπόψη η πείρα από τα ευρωπαϊκά πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές για τη διασφάλιση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (ESG) και όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής (τα ESG υποστηρίζουν συγκεκριμένα την ποιότητα των ιδρυμάτων και όχι του συστήματος), αν και είναι γνωστό ότι παρουσιάζουν ορισμένες ελλείψεις.

4.2. Συμπληρωματικά στοιχεία του EQAVET

Ο τελικός στόχος των μέτρων ποιότητας στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης είναι η ποιότητα των αποτελεσμάτων της μαθησιακής διαδικασίας –δηλ., οι εκπαιδευόμενοι στο πλαίσιο της ΕΕΚ θα πρέπει να αποκτούν επαρκείς επαγγελματικές και εγκάρσιες δεξιότητες. Η πρόσφατη έρευνα σχετικά με τις δεξιότητες των ενηλίκων (PIAAC), σ' ένα συγκεκριμένο σημείο, επισήμαινε τη σημασία των επιπέδων δεξιοτήτων: μεταξύ των χωρών,

³³ Το στοιχείο αυτό συνιστά σημαντική διαφορά μεταξύ του EQAVET και των ESG, που αφορούν μόνο τα ιδρύματα.

³⁴ <http://www.eqavet.eu> – Βλ. ιδίως το ηλεκτρονικό εργαλείο για τον κύκλο ποιότητας.

ενήλικες με το ίδιο επίπεδο επαγγελματικών προσόντων διέθεταν σημαντικά διαφορετικό επίπεδο δεξιοτήτων³⁵.

Η σαφέστερη έμφαση στη διασφάλιση της ποιότητας του σχεδιασμού και της απονομής τίτλων, η οποία θα συνδεόταν με το ΕΠΕΠ, το ECVET και το συμπλήρωμα πιστοποιητικού Europass, θα επέτρεπε, ενδεχομένως, στο EQAVET να ασχοληθεί αποτελεσματικότερα με τη μη τυπική ΕΕΚ και την ΕΕΚ στον χώρο εργασίας, αλλά και να αντιμετωπίσει το ζήτημα που ανακύπτει με τους ανοικτούς εκπαιδευτικούς πόρους (OER) ή τα μαζικά ανοικτά ηλεκτρονικά μαθήματα (MOOC), καθώς και να βελτιώσει τον αντίκτυπό της στη διαφάνεια και την αμοιβαία αναγνώριση, με βάση τις αρχές που ορίζονται στη σύσταση του Συμβουλίου για την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης³⁶.

Για την πιο ολοκληρωμένη υλοποίηση του EQAVET, η Επιτροπή προτίθεται να αναλάβει, με τη συμμετοχή των αρμόδιων εθνικών αρχών και των ενδιαφερομένων, τις ακόλουθες ενέργειες:

- κατάρτιση περιγραφικών δεικτών, δεικτών και σχετικών κατευθυντήριων γραμμών, ώστε να αποτυπώνονται καλύτερα η ποιότητα και το κατάλληλο επίπεδο επάρκειας όσον αφορά τα αποτελέσματα που επιτυγχάνουν οι εκπαιδευόμενοι στο πλαίσιο της ΕΕΚ. Αυτό απαιτεί τον συντονισμό με άλλες πρωτοβουλίες για τη διασφάλιση ποιότητας και μέσα διαφάνειας, καθώς και τη συνεργασία με τους σχετικούς φορείς και δίκτυα·
- σύνταξη και δοκιμή κατευθυντήριων γραμμών για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και τους παρόχους, καθώς και συνοδευτικών φύλλων ελέγχου, περιγραφικών δεικτών και δεικτών, προσανατολισμένων προς την πολλαπλή πραγματικότητα της συνεχούς ΕΕΚ και τα ειδικά χαρακτηριστικά της μάθησης στον χώρο εργασίας. Αυτό απαιτεί τη συνεργασία με τους διάφορους ενδιαφερομένους και τον συντονισμό με τις εξελίξεις που αφορούν την ποιότητα στην εκπαίδευση ενηλίκων·
- διερεύνηση της δυνατότητας των ευρωπαϊκών ρυθμίσεων να προσδώσουν μεγαλύτερη διαφάνεια στα εθνικά μέτρα για τη διασφάλιση της ποιότητας μεταξύ των χωρών. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει τη δημιουργία ενός ενημερωτικού δελτίου, ώστε να διευκολύνεται η κοινή αντίληψη των εθνικών διαδικασιών πιστοποίησης των παρόχων ΕΕΚ, με την προώθηση κοινών κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την περιγραφή των διαδικασιών διασφάλισης της ποιότητας συμβατών με το EQAVET, ή με τη μετάβαση προς κοινό πλαίσιο για την πιστοποίηση των παρόχων ΕΕΚ, με βάση και την πείρα από το ευρωπαϊκό μητρώο οργανισμών διασφάλισης της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (EQAR)³⁷ και τις εθνικές εκθέσεις για την αντιστοίχιση με το ΕΠΕΠ³⁸.

Μέσω του Erasmus+, η ΕΕ θα παρέχει:

- στήριξη στη διασυνοριακή συνεργασία για τη διασφάλιση της ποιότητας στην ΕΕΚ μέσω στρατηγικών εταιρικών σχέσεων και τομεακών συμμαχιών δεξιοτήτων που υποστηρίζουν την ουσιαστική συμμετοχή μεγάλου φάσματος ενδιαφερομένων, και την ενίσχυση του διατομεακού διαλόγου με την τριτοβάθμια εκπαίδευση και την εκπαίδευση ενηλίκων σχετικά με το θέμα της διασφάλισης της ποιότητας·

³⁵ ΟΟΣΑ, «Skills Outlook 2013», ιδίως σ. 204.

³⁶ Σύσταση 2012/C 398/01 του Συμβουλίου.

³⁷ Βλ. <http://www.eqar.eu/>.

³⁸ Βλ. http://ec.europa.eu/eqf/documentation_en.htm.

- στήριξη περαιτέρω διαλόγου σε ευρωπαϊκό επίπεδο μέσω:
 - του δικτύου EQAVET για την ανάπτυξη πνεύματος ποιότητας, με την υποστήριξη ομάδων εργασίας, σεμιναρίων και δραστηριοτήτων αλληλοδιδασκαλίας, εμπλέκοντας τους ενδιαφερομένους στη διασφάλιση της ποιότητας στην ΕΕΚ.
 - της ανάπτυξης συνοδευτικού υλικού, όπως εργαλείων ΤΠ και εγχειριδίων.
 - καινοτόμων έργων που να ενισχύουν την ικανότητα που έχει η διασφάλιση της ποιότητας να υποστηρίζει τη βελτίωση της ΕΕΚ.

Μέσω του προγράμματος «Ορίζοντας 2020», η ΕΕ:

- θα προωθεί τις γνώσεις σχετικά με την αποτελεσματικότητα των κρατικών πολιτικών για τη ΣΕΕΚ και άλλες μορφές εκπαίδευσης ενηλίκων (συμπεριλαμβανομένων των πτυχών που αφορούν τη διασφάλιση της ποιότητας) στην ΕΕ και τη συμπληρωματικότητά τους με τη δυναμική των ιδιωτικών αγορών.

Τέλος, η Επιτροπή επισημαίνει ότι ορισμένες χώρες σκοπεύουν να χρησιμοποιήσουν ένα τμήμα των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων για τη χρηματοδότηση μεταρρυθμίσεων στα συστήματα ΕΕΚ. Για την υλοποίηση αυτών των πρωτοβουλιών, είναι απαραίτητο να τεθεί στο επίκεντρο η ενίσχυση της διασφάλισης της ποιότητας στην ΕΕΚ.

4.3. Πέρα από το EQAVET

Οι πολίτες μετακινούνται ολοένα και περισσότερο μεταξύ των συστημάτων – τόσο στο πλαίσιο της παραδοσιακής διαδρομής της αρχικής εκπαίδευσης όσο και προκειμένου να αναβαθμίσουν και να διευρύνουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Οι συμβατικές ταξινομήσεις αποδεικνύονται πλέον ανεπαρκείς για διαρκώς αυξανόμενο αριθμό ευκαιριών μάθησης. Οι εκπαιδευόμενοι έχουν ολοένα και περισσότερο – και πολύ σωστά – τη δυνατότητα να διαμορφώνουν τη μαθησιακή τους διαδρομή, επιλέγοντας ευκαιρίες από διάφορα επιμέρους συστήματα και μορφές παροχής, όπως με μαθησιακούς πόρους μέσω ΤΠΕ, και πρέπει να μπορούν να εμπιστευονται την ποιότητά τους.

Η εμφάνιση πλαισίων επαγγελματικών προσόντων διασφαλισμένης ποιότητας για τη διά βίου μάθηση, που προωθείται σθεναρά από το ΕΠΕΠ, καθιστά αναγκαία την εξέταση μιας τομεακής προσέγγισης για τη διασφάλιση της ποιότητας, καθώς και της δυνατότητας προσδιορισμού ορισμένων βασικών αρχών και κατευθυντήριων γραμμών οι οποίες να ισχύουν για όλους τους τομείς και για όλα τα προσόντα. Για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων, θα ήταν πολύ χρήσιμο να εξεταστεί το EQAVET στο πλαίσιο όλων των μέσων για τη διαφάνεια και τη διασφάλιση της ποιότητας. Η Επιτροπή διερευνά τη σκοπιμότητα ενός στενότερου συντονισμού όλων των ευρωπαϊκών μέσων για τη διαφάνεια και τη διασφάλιση της ποιότητας, ο οποίος θα μπορούσε να λειτουργήσει ως μέσο για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού τομέα δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων³⁹.

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, η Επιτροπή, αποβλέποντας στην καλύτερη ευρωπαϊκή συνεργασία όσον αφορά τη διασφάλιση της ποιότητας για τη διά βίου μάθηση, σχεδιάζει να αναλάβει τις ακόλουθες δράσεις:

- διαβούλευση με τους ενδιαφερομένους σχετικά με τις διαπιστώσεις της παρούσας έκθεσης και την ανάγκη και τη σκοπιμότητα βελτίωσης της συνοχής μεταξύ των συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας στους επιμέρους τομείς της εκπαίδευσης,

³⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ανασχεδιασμός της εκπαίδευσης: επενδύοντας στις δεξιότητες για καλύτερα κοινωνικοοικονομικά αποτελέσματα», COM(2012) 669 τελικό, 2012.

στο πλαίσιο της προσεχούς δημόσιας διαβούλευσης για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού τομέα δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων, με στόχο περισσότερες συνέργειες και σύγκλιση των ενωσιακών μέσων διαφάνειας και αναγνώρισης·

- εξέταση των τρόπων με τους οποίους οι στόχοι του EQAVET θα μπορούσαν να επιτευχθούν μέσω ολοκληρωμένης προσέγγισης όσον αφορά τη διασφάλιση της ποιότητας στη διά βίου μάθηση·
- σε συντονισμό με άλλες πρωτοβουλίες για τη διασφάλιση ποιότητας και μέσα διαφάνειας, εξέταση των πρακτικών απαιτήσεων που αφορούν την ανάπτυξη διατομεακών αρχών και κατευθυντήριων γραμμών για τη διασφάλιση της ποιότητας στη διά βίου μάθηση και των προϋποθέσεων για τη διαφύλαξη των ιδιαιτεροτήτων που παρουσιάζουν τα επιμέρους συστήματα ή η κατάσταση που επικρατεί στην κάθε χώρα.